

БОЙКІВЩИНА

Видання Турківської районної ради

НАРОДНИЙ ЧАСОПИС ТУРКІВЩИНИ

№14 (1163)

СУБОТА, 2 квітня 2011 РОКУ

Добрі справи

СТАНЬТЕ МЕЦЕНАТОМ

І ВАШЕ ПРИЗВИЩЕ ЗАНЕСУТЬ ДО КНИГИ
«ЗОЛОТИЙ ФОНД РОЗВИТКУ БОЙКІВЩИНИ»

Всеукраїнське громадське товариство «Бойківщина ХХІ ст.» з тим, щоб залучити якомога більше коштів від спонсорів та меценатів на проведення V, ювілейних, Всесвітніх бойківських фестивалів під гаслом «Всесвітні бойківські фестивали у розбудові української незалежної держави», що відбудуться влітку 2012 року, випустило спеціальну книгу «Золотий фонд розвитку Бойківщини». На її сторінки буде занесено імена та фотографії тих меценатів, які пожертвувать на культурно-мистецький захід кошти. **Їх можна переказати: р/р 26003301180 у філію Ощадбанку № 6317, м. Турка ЗКПО 33356773, МФО 385275** і в такий спосіб увіковічнити своє ім'я чи записати у меценатський літопис Бойківщини підприємство.

Наш кор.

Знай наших!

ЗАПРОШЕНИЙ НА МІЖНАРОДНУ ОЛІМПІАДУ

З веселим настроєм повернувся додому із Луганська, де проходила Всеукраїнська учнівська олімпіада з хімії, уродженець Багнутаго, учень 10 класу Львівського фізико – математичного ліцею – інтернату, Микола Тупичак. Серед ста учасників він виборов друге місце.

Розмовляючи із Миколою телефоном, дізнався, що такому великому успіху він завдячує «Відміннику освіти України» Галині Володимирівні Жавко – із Рикова та Заслуженому вчителю України Лілії Тадеївні Олексин – зі Львова. Вони обидві привили йому і розвинули любов до хімії.

Нагадаємо, що Микола здобував перемоги на обласних та ставав призером Всеукраїнських олімпіад з хімії і до цього. То ж ім'я юного талановитого учня широко відоме в учнівських та освітянських колах України. Тепер – після чергового успіху в Луганську – його запрошено взяти участь у міжнародній Менделєєвській учнівській олімпіаді з хімії, яка розпочнеться 24 квітня нинішнього року у Москві.

Бажаємо, щоб і звітди Микола Тупичак повернувся з перемогою, втерши носа усім хімікам із країн СНД.

Володимир БАБИЧ.

Магазин «Універсалбуд», по вул. Молодіжна, 25, пропонує широкий асортимент пластикових вікон і дверей (виробництво Польща), дверей броньованих та міжкімнатних, світильників та інших будівельних матеріалів за низькими цінами.

З 1 квітня на усі види світильників діє передвеликодня знижка – 10 %.

Звертатися за тел.: 3-10-24.

Вітаємо

Колектив і профспілкова організація Боринського професійного ліцею народних промислів і ремесел щирозадушно вітають з днем народження директора ліцею – Романа Івановича **Рика** – добропорядну, мудру людину, покликання якої стало бажанням творити на землі добро, бути гідним наставником молодого покоління. Прийміть, шановний Романе Івановичу, найщиріші побажання міцного здоров'я, натхнення та достатку. Нехай Господь нагородить Вас по своїй щедрості та завжди супроводжує благословенням і любов'ю.

*Хай доля дарує Вам довгого віку,
Щастя, здоров'я, достатку без ліку.
Хай люди за щирість і працю шанують,
Ласку та ніжність щоднини дарують.
Хай горе обходить завжди стороною,
А радість приходить і плететься рікою.
Хай світлою буде життєва дорога,
Любов від рідних і ласка від Бога.*

Колектив управління Державного казначейства у Турківському районі щиро вітає чудову жінку, щирого друга і порадики, заступника начальника відділу – Іванну Михайлівну **Блажівську** з ювілейним днем народження. Міцного здоров'я Вам, шановна, святкового настрою, радості й добра. Хай зірка Вашої долі палахкотить яскраво, даруючи втіху від кожної прожитої днини.

*Хай попри всі земні тривоги,
Які не можна обійти,
Вам завжди стелиться дорога –
Любові, щастя, доброти.
Нехай душа у Вас ніколи не старіє,
На білій скатертині будуть хліб і сіль.
Своєю ласкою завжди Господь Вас еріє,
Слова подяки лунуть звідусіль.*

Радіо спробувати

Щоб назавжди позбутися **суглобового болю ніг**, потрібно в травні наповнити щільно півлітрову банку квітами кульбаби, потім пересипати їх у літрову банку, залити до верху горілкою, витримати 21 день і вживати по 1 ст. л. вранці натщесерце за 30 хвилин до сніданку.

В селі Штуківце (розташоване між селами Бориня і Нижнє Висоцьке) **продається дерев'яний приватизований будинок** з усіма господарськими спорудами. В хаті є туалет, вода. Біля хати приватизована земельна ділянка 0,53 га.
Ціна – договірна.
Тел.: **3-42-07, 0975860067.**

Загублений диплом ВК 27802003, виданий 30.06.2005 р. Турківським професійним ліцеєм на ім'я Івана Васильовича **Васьківа, вважати недійсним.**

Погода на вихідні

2 квітня, на Турківщині буде хмарно з проясненнями, часом дощ. Вітер змінних напрямків, 4-6 м/с. Температура повітря від +6 до +15 градусів Цельсія.

У неділю, **3 квітня**, малохмарно, без опадів. Вітер східний, 3-5 м/с. Температура повітря +5 – +16°C.

Керуючись Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту населення від впливу шуму», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання і продажу пива та слабоалкогольних напоїв», «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», постановою Кабінету Міністрів України від 30. 07. 1996 р. № 854 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі алкогольними напоями», з метою усунення порушень громадського порядку у нічний час доби, враховуючи численні скарги мешканців міста Турка, **сесія Турківської міської ради**, рішенням № 186 від 02. 03. 2011 р., **заборонила роздрібну торгівлю алкогольними напоями у стаціонарних об'єктах торгівлі і малих архітектурних формах, окрім закладів ресторанного господарства, з 22.00 год. до 09.00 год.**

Вовченська сільська рада повідомляє, що в с. Вовче відводиться земельні ділянки, площею 0,7869 га, для ведення особистого селянського господарства гр. О.М.Бадири.

Продається 2-кімнатна квартира на другому поверсі з меблями, в центрі міста, біля магазину «Кулінарія». В квартирі є газ, водяне опалення, телефон. Є господарські будівлі.
Ціна – договірна.

Тел.: **3-21-94, 0506687201, 0505259470.**

Продається BMW 320 i 1994 р. в. пробіг 210 тис. км.

Зелений металік, люк, електровікна і дзеркало. ABS Стан відмінний, не бита, не фарбована.

Тел.: **0992258808.**

СПІВЧУВАЄМО

Колектив автоколони ДП «Турківське лісове господарство» глибоко сумує з приводу передчасної смерті працівника автоколони Михайла Івановича **Миня** і висловлює щире співчуття рідним і близьким покійного.

Турківський РЦЗ глибоко співчуває Людмилі Броніславівні **Стефанській** з приводу великого горя – передчасної смерті **сестри**.

Працівники контрольно-ревізійного відділу у Турківському районі висловлюють щире співчуття співпрацівнику Руслану Степановичу **Сливачу** з приводу тяжкої втрати – смерті **тестя** – Федаша Федора Миколайовича.

Профспілковий комітет Турківської РДА висловлює щире співчуття завідувачу сектору профілактики служби у справах дітей Надії Федорівні **Сливач** з приводу тяжкої втрати – смерті **батька** – Федаша Федора Миколайовича.

Колектив Турківського РЕМу висловлює щире співчуття Марії Станіславівні **Старушкевич** з приводу тяжкої втрати – смерті **батька**.

Парафіяни церкви св. Великомученика Юра УГКЦ с. Сянки висловлюють щире співчуття настоятелям храму о. Петру **Федашу** з приводу великої втрати – смерті **батька** – Федора Миколайовича.

Сім'ї: Місяйло Сергія Івановича та Славича Валерія Дмитровича висловлюють щире співчуття настоятелям храму св. Великомученика Юра УГКЦ с. Сянки о. Петру **Федашу** з приводу великого горя – смерті **батька** – Федора Миколайовича.

Педагогічний колектив Завадівської ЗОШ І-ІІ ст. висловлює щире співчуття методисту відділу освіти, вчителю біології і хімії Любові Іванівні **Сакаль** та вчителю біології і хімії Іванні Іванівні **Гайгель** з приводу тяжкої втрати – смерті **свекрухи та бабусі**.

Колектив Либхорської ЗОШ І-ІІІ ст. висловлює щире співчуття завгоспу школи Михайлові Миколайовичу **Сикуринцю** з приводу тяжкої втрати – смерті **тестя**.

ПП «Тур-Авто» висловлює щире співчуття інспектору відділу кадрів Ользі Михайлівні **Кур** з приводу тяжкої втрати – смерті **матері**.

Жителі будинку № 62 по вул. Молодіжній, в м. Турка, висловлюють щире співчуття Стефанії **Круц** з приводу непоправимого горя – передчасної смерті **чоловіка** – Михайла.

Підприємці малого ринку м. Турка сумують з приводу передчасної смерті підприємця Михайла Михайловича **Круца** і висловлюють щире співчуття дружині і дітям покійного.

Районна організація профспілки, районний відділ культури висловлюють щире співчуття директору культурного центру «Україна» Володимиру Броніславовичу **Стефанському** з приводу непоправної втрати – передчасної смерті **сестри** – Галини.

Колектив кінотеатру «Україна» м. Турка висловлює щире співчуття директору Володимиру Броніславовичу **Стефанському** з приводу тяжкої втрати – передчасної смерті **сестри** – Галини Броніславівни.

Працівники централізованої бібліотечної системи висловлюють глибоке співчуття зав. бібліотекою-філіалом с. Завадівка Марії Іванівні **Виджак** з приводу тяжкої втрати – смерті **батька**.

«БОЙКІВЩИНА»

Реєстраційне свідоцтво ЛВ №134 видано 28 березня 1994 року. Часопис виходить раз на тиждень.

Тираж **2655** Індекс **68486**

Редактор Василь **ВАСИЛЬКІВ**.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

82500, м.Турка, вул. Міцкевича, 14

НАШІ ТЕЛЕФОНИ:

редактора – 3-12-45,

бухгалтерії – 3-21-27.

видавничого відділу – 3-25-22.

Висловлені авторами думки можуть не співпадати з позицією редакції. За точність викладення фактів відповідає автор.

E-MAIL: boykivshchina@ukr.net

Часопис набрано, зверстано та віддруковано в комп'ютерному центрі редакції «Бойківщини».

Комп'ютерна верстка – **Костянтин Малетич.**

Відповідальна за випуск – **Ольга Тарасенко.**

Підсумовуючи пройдене

ЗАБОРГОВАНOSTІ З ВИПЛАТИ ЗАРПЛАТИ НЕМАЄ, ХОЧА ФІНАНСІВ БРАКУЄ

За 2010 рік до загального фонду районного бюджету поступило доходів, у сумі 184008,1 тис. грн., при уточненому плані 184996,7 тис. грн., що становить 99,5 відсотка.

Податків і податкових платежів, не включаючи трансфертів, надійшло 8901,5 тис. грн., при уточненому плані 9003,2 тис. грн., або на 98,9 відсотка. Не виконано планові призначення на суму 101,7 тис. грн. через недопоступлення інших надходжень.

Виконання видатків по бюджету Турківського району за 2010 рік, при уточненому плані 194131,9 тис. грн. виконання складає 189583,7 тис. грн., або 97,7 відсотка, в тому числі по загальному фонду при уточненому плані 188684,0 тис. грн. виконання складає 185882,7 тис. грн., або 98,5 відсотка та по спеціальному – при плані 5447,8 тис. грн., виконання – 3700,9 тис. грн., або 67,9 відсотка.

Виконання видатків загального фонду по органах місцевого самоврядування, при уточненому плані за 2010 рік в сумі 1038,0 тис. грн., складає 1037,5 тис. грн., або 99,9 відсотка.

По спеціальному фонду по органах місцевого самоврядування, при уточненому плані в сумі 53,1 тис. грн., виконання склало 50,5 тис. грн., або 95,1 відсотка.

По закладах освіти виконання загального фонду за 2010 рік складає 69465,2 тис. грн., при уточненому плані 70555,1 тис. грн. або 98,4 відсотка. На виплату заробітної плати з нарахуванням використано 53281,4 тис. грн., що становить 76,7 відсотка від загальної суми видатків.

На оплату за харчування учнів використано 3158,1 тис. грн., на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 2915,2 тис. грн.

По спеціальному фонду по закладах освіти, при уточненому плані в сумі 266,4 тис. грн., виконання складає 185,5 тис. грн. або 69,6 відсотка.

На утримання закладів охорони здоров'я за вищевказаний період по загальному фонду використано 27013,9 тис. грн., при уточненому плані 27105,9 тис. грн., або 99,7 відсотка. На виплату заробітної плати працівникам охорони здоров'я використано 21098,6 тис. грн., що становить 78,1 відсотка від загальної суми видатків.

По спеціальному фонду по закладах охорони здоров'я ви-

конання складає 292,8 тис. грн., при плані 304,3 тис. грн., або 96,2 відсотка.

На фінансування видатків по соціальному захисту та соціальному забезпеченню населення, при уточненому плані 69538,0 тис. грн., використано 694707,0 тис. грн.

На фінансування державних соціальних допомог сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам та тимчасової державної допомоги дітям, використано 62829,8 тис. грн., при уточненому плані 62852,0 тис. грн.

На надання пільг та субсидій населенню з оплати житлово-комунальних послуг по загальному фонду, при уточненому плані 396,3 тис. грн., використано 395,9 тис. грн., або кошти освоєно на 99,9 відсотка.

Станом на 01.01.2011 року сума кредиторської заборгованості по наданих населенню пільгах та субсидіях населенню склала - 69,1 тис. грн.

На надання пільг та субсидій населенню на надання житлово-комунальних послуг по спеціальному фонду (природний газ): уточнений план – 260,0 тис. грн.; поступило та профінансовано субвенції – 249,1 тис. грн.

На надання пільг та субсидій населенню на придбання твердого палива, при уточнених бюджетних призначеннях 1230,0 тис. грн., поступило та профінансовано коштів субвенції з Державного бюджету в сумі 1225,8 тис. грн., що становить 99,9 відсотка. Сума заборгованості на кінець року склала-30,9 тис. грн.

На надання пільг населенню на оплату послуг зв'язку та компенсацій за пільговий проїзд окремих категорій громадян, придбання путівок для санаторно-курортного лікування для ветеранів війни : уточнений план – 360,1 тис. грн.; поступило і використано коштів субвенції на надання пільг – 355,8 тис. грн. Зокрема на на-

дання пільг з пільгового перевезення окремих категорій громадян, при плані на 2010 рік - 135,9 тис. грн., поступило та перераховано коштів субвенції в сумі-133,3 тис. грн. На надання пільг з послуг зв'язку, при плані -60,3 тис. грн., поступило -60,3 тис. грн. На надання пільг з придбання путівок на санаторно-курортне лікування для ветеранів війни, при плані -164,6 тис. грн., отримано коштів субвенції в сумі- 162,2 тис. грн. Станом на 01.01.2011 року сума кредиторської заборгованості за надані послуги з пільгового перевезення окремих категорій громадян склала- 2,7 тис. грн., на придбання путівок для санаторно-курортного лікування сума заборгованості склала- 2,3 тис. грн. за надані пільги з послуг зв'язку сума заборгованості склала-9,5 тис. грн.

На фінансування видатків на пільгове медичне обслуговування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, надання допомоги на догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, поховання учасників бойових дій, компенсаційні виплати інвалідам на бензин, ремонт, техобслуговування автотранспорту та транспортне обслуговування, при уточненому плані субвенції з обласного бюджету 155,6 тис. грн., виконання склало 107,8 тис. грн.

Вищевказані суми заборгованості з наданих пільг та субсидій населенню на кінець року виникли по причині недопоступлення коштів субвенції з державного бюджету.

Використання коштів у галузі культури по загальному фонду за 2010 рік, при плані в сумі 6065,9 тис. грн., виконання складає 5963,9 тис. грн., або 98,3 відсотка.

По спеціальному фонду при уточненому плані 147,4 тис. грн., виконання складає 131,9 тис. грн. або 89,5 відсотка.

Слід відмітити, що по заробітній платі, енергоносіях та інших першочергових платежах, заборгованості станом на 31 грудня 2010 року не було.

Володимир ЮСИПОВИЧ, начальник фінансового управління Турківської РДА.

Вітаємо

Вчора відсвяткувала свій ювілейний день народження наша дорога, найкраща у світі матуся і дружина – Іванна Михайлівна **Блажівська** з Турки. Бажаємо Вам любові, здоров'я, щастя і добра. Нехай Господь наш, Ісус Христос, благословить Вас міцним здоров'ям, щоб щастя, любов і Божий мир царювали в Вашому домі через цілий рік і весь Ваш вік.

Спасибі за ласку, за вічну турботу, за чуйність, гостинність, невтомну роботу.

Багата душею, метка, роботяща, Живіть нам на радість, бо Ви в нас – найкраща!

З любов'ю і повагою – чоловік Микола, сини Микола і Віталій, невістка Юлія.

Двоюрідний брат Микола з дружиною Катериною сердечно вітають з **60-річчям**, яке він святкуватиме 1 квітня, двоюрідного брата – Івана Пилиповича **Федька** – і бажають дорогий їм людині щастя, здоров'я, достатку на многая і блага літ!

Неначе птиці летять твої роки, їх ніколи не вернеш назад.

Ніби вчора було тільки – 40,

А сьогодні уже – 60!

Бажаєм здоров'я, добра, довголіття,

Хай вистачить щастя на ціле століття,

А Матінка Божа – Цариця Свята –

Тебе оберігає на довгі літа.

Нижньотурківська сільська рада повідомляє, що за межами с. В. Турів відводиться земельна ділянка, площею 0,10 га, для індивідуального дачного будівництва.

Ювілеї

ФОНДУ - 10 РОКІВ

23 вересня 1999 р. Президентом України було підписано Закон України № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» відповідно до якого з 01.04.2001 р. розпочав свою діяльність Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві (далі Фонд).

Ось уже 10 років в Україні Фонд здійснює свою діяльність та виконує поставлені перед ним завдання. А головними завданнями, відповідно до законодавства, є :

1) профілактика нещасних випадків на виробництві;

2) відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві від нещасних випадків або професійних захворювань;

3) відшкодування матеріальної шкоди застрахованим і членам їх сімей.

Працівники відділення, під керівництвом Виконавчої дирекції Фонду, управління Фонду у Львівській області, успішно пройшли 10-річний шлях своєї діяльності та виконали і далі продовжують виконувати покладені на них обов'язки.

Нове – це завжди не до кінця відоме, зрозуміле, але одночасно цікаве і пізнавальне. Так було і 10 років тому, коли розпочиналася діяльність Фонду. Свою роботу на території району Фонд розпочав з реєстрації роботодавців, збору інформації про інвалідів трудового каліцтва, оформлення справ потерпілих на виробництві, проведення роз'яснювальної та консультаційної роботи, профілактики нещасних випадків на виробництві.

Сказано просто і легко одним реченням, але за цим була важка праця, недоспані ночі, переживання працівників відділення. Але все це

завжди дарувало нам радість, бо ми допомагали людям, а нам допомагав Бог.

Працівники відділення Фонду своїм досвідом, вмінням, працелюбністю, старанністю, людяністю внесли вагомий вклад у діяльність Фонду на території району. Це Кузьмин Ніна Володимирівна, Кузьмак Марія Михайлівна, Пшенецька Оксана Василівна, Кропивницький Віталій Іванович. Велике Вам дякую за Вашу нелегку працю, за взаєморозуміння, взаємопідтримку та чудову атмосферу взаємодії, що склалася в нашому колективі, який став для нас невеличкою дружною сім'єю.

Що ж зроблено Фондом на території району протягом 10 років своєї діяльності?

Так протягом 2001-2010 рр. відділенням взято на облік 847 страхувальників. Здійснювався облік страхових внесків, які надходили на рахунок відділення. Протягом 2001-2010 рр. надійшло 2226,6 тис. грн. надходження. План надходження страхових внесків за 10 р. виконано на 109 %.

З метою повного та своєчасного поступлення страхових внесків, працівниками відділення вживалися ряд заходів, а саме: безпосередня робота з роботодавцями, публікації в ЗМІ, перевірки страхувальників, претензійно-позовна робота, робота з банками, органами місцевого

самоврядування, прокуратурою.

Протягом 2001-2010 р. працівниками відділення призначено страхові виплати 121 потерпілому на виробництві, на загальну суму 3148,6 тис. грн.

Так було призначено одноразові страхові виплати в разі стійкої втрати працездатності і щомісячні страхові виплати, які компенсують частину втраченого заробітку; одноразові страхові виплати по втраті годувальника на виробництві; щомісячні страхові виплати по втраті годувальника на виробництві.

Проводиться і медико-соціальна реабілітація потерпілих на виробництві, а саме: потерпілі, відповідно до висновків МСЕК, забезпечуються колясками, протезно-ортопедичними виробами, санаторно-курортним лікуванням, медикаментами, лікуванням в ЛПЗ, автомобілями з ручним керуванням. Здійснюються виплати компенсації на бензин, виплати на постійний сторонній та побутовий догляд інвалідам 1-ої групи.

Робота з потерпілими у відділенні – це не просто виконання роботи відповідно до посадової інструкції, це робота з живими людьми, які є дуже різні, але всі вони приходять до нас зі своїми болями, труднощами, а інколи трагедіями. В цей час вони потребують душевної та духовної підтримки. І ми стараємося вислуховувати їх, підтримати та допомогти, інколи навіть з питання, яке не стосується нашої роботи.

На адресу відділення часто надходять листи від потерпілих на виробництві, які прожують за

межами району, зі словами подяки за допомогу. Людяність та душевна близькість у спілкуванні з потерпілими спонукає цих людей до того, що в своїх листах вони просто діляться з нами своїми особистими справами, розпитують про наші справи. І, звичайно, нам приємно. Адже це свідчить про довіру людей до нас.

Головним завданням Фонду є профілактика нещасних випадків на виробництві. В цьому напрямку відділенням проводиться наступна робота: безоплатне розповсюдження плакатів, банерів, кутків, нормативної літератури, попереджувальних знаків на тематику охорони праці. Проводиться і перевірка страхувальників щодо стану профілактичної роботи та створення безпечних умов праці на виробництві. Проводиться навчання спеціалістів з охорони праці з подальшою видачею відповідного посвідчення за рахунок Фонду.

Але незважаючи на всі заходи, які здійснює Фонд з метою профілактики нещасних випадків на виробництві, протягом 2001-2010 рр. на території району зареєстровано 19 нещасних випадків на виробництві, з яких 1 смертельний.

Звичайно, протягом 10 р. Фондом зроблено дуже багато, особливо в напрямку соціального захисту інвалідів трудового каліцтва, але ще більше необхідно зробити для того, щоб чим менше нещастя вживалося в сім'ї та забирало батьків у дітей і дітей у батьків.

І це – головний напрямок роботи Фонду в наступні роки його діяльності.

Леся ГОДОВАНЕЦЬ,
начальник відділення
ВД ФСНВ у
Турківському районі.

До 60-річчя депортації українців

КНИГА ПРО ВТРАЧЕНЕ СЕЛО

На XV конкурс ім. Мирона Утриска уже надійшло чимало художніх та документальних творів. Мою увагу привернула книга, авторства Дарії Петrenchко, «Втрачені українські села. Чорна.» – Брошнів-Осада: МПП «Талія», 2010. – 528 с.

Якби хто хотів здійснити піший маршрут з нашого району до села Чорна, то йому довелося б пройти через Михновець, Лип'є. Третє село було б Чорна. Гора Магура, як і в Лопушанці, окреслює терен Чорної. Але така подорож була б можливою до 1951 року. Тепер це село належить Польщі і між Лопушанкою та Чорною – українсько-польський кордон. Не звучить у Чорній українська мова, зокрема її бойківський говір, не лунають тут українські пісні. Не проживають тут родини з такими поширеними на Бойківщині прізвищами, як Батіг, Денис, Кіт, Кіч, Кліса, Костів, Кріль, Косарич, Гусак, Мариняк, Павлик, Подоляк, Ступак, Сушинський, Федорко, Хома, яких у селі Чорна було багато.

Велике село – більш як 2,3 тисячі жителів та 554 родини – в короткий час опустіло, люди були вивезені далеко від Карпат – у Донецьку область. З червня по жовтень 1951 року була здійснена депортація села, як і сіл Михновець, Лип'є на

Турківщині. «Чорнян везли до Устрік, а звідси залізницею до станції Карань Сталінської області. Наша сім'я

потрапила до останньої партії переселенців. Пригадую, як у жовтні в село прийшли поляки, виганяли людей з хат і забивали вікна та двері. На подвір'ї лишалися собаки, коти, ми залишили їм багато хліба, молока, вареної картоплі». Це спогади Ганни Кіч (Павлик). Роз-

селили депортованих в селі Тельманове, селах Мічуріне та Староласпа, тепер Донецької області.

Про своє село згадують у книзі більш як через півстоліття як ті, хто народився в Чорній, так і представники наступного покоління, які виросли в іншій місцевості, яким родина передала у спадок любов до полишеної ними малої батьківщини.

Сама Дарія Петrenchко (дівоче прізвище Кріль) народилася теж в селі Чорна Нижньоустріцького району на Дрогобищині. Дев'ятирічною дівчинкою була виселена разом з родиною в село Хашів Турківського району. Як в селі Чорна, так і в селі Хашів були нафтовидобувні свердловини, на яких працював батько Дарії, Іван. З нафто-газовим видобутком пов'язала свою подальшу долю і Дарія. Закінчила Івано-Франківський інститут нафти і газу, в 1973 році переїхала в Івано-Франківськ. У 2002 р. організувала обласне товариство «Бойківщина», очолила це товариство. З 2001 року почала збір матеріалів про історію виселення бойків.

Серед наукових досліджень у виданій книзі заслуговують на увагу твори Івана Франка, Михайла Грушевсь-

кого, Михайла Зубрицького, Олени Кульчицької, а також польських дослідників про життя бойків.

Опитано і записано розповіді понад 120 респондентів, відомості про них подаються в окремому покажчику в кінці книги. Цікаво, що знайшлося в книзі місце про Василя Ігнатича з Либохори Турківського району та її маму Ярославу, яка родом із с. Чорна. Про села Бистре, Жолобок, сусідніх з Чорною, теж є спогади виселених жителів цих сіл.

Про примусове виселення українців видала дві книги Наталя Кляшторна з Києва. Це – «Акція-51. Останні свідки», «Акція-51. Книга пам'яті». Ці книги були високо оцінені журі – відповідно XI та XIV конкурсів ім. Мирона Утриска, а їх автор – Наталя Кляшторна – отримала звання лауреата цих конкурсів. Дарія Петrenchко і Наталя Кляшторна мали можливість зустрітися на Бойківських фестинах у м. Турка, підтримують творчі зв'язки. Пов'язує їх, насамперед, болюча для українців, подія, від часу якої минає цього року 60 літ.

Книга «Втрачені українські села. Чорна» добре опрацьована. У ній подані фотографії учасників подій, документи, карти, які допоможуть читачам досягнути текстову інформацію. Книгу можна придбати в місцевій книгарні «Під гербом Сас».

Віра БОНЧУК,
голова оргкомітету конкурсу ім. Мирона Утриска.

Служба – 101

НЕ ВИПАЛЮЙТЕ СУХУ ТРАВУ!

Щорічно, з приходом весни, на полях, сіножатях, в селах, а то і в містах, на пагорбах та вздовж доріг рухаються вогняні «фронти», що знищують на своєму шляху все живе. На жаль, мешканці, які так чинять, або ж не розуміють усю небезпеку, до якої можуть призвести їхні дії, або просто ігнорують усілякі вимоги пожежної безпеки.

При спалюванні сухої трави на присадибних ділянках або торішньої стерні на фермерських полях, вдовж доріг, виникає загроза перекидання вогню на житлові будинки. Якщо спалювати суху траву на полях, через які проходять високовольтні лінії електропередач, дим і вогонь здатні спричинити замикання ліній, що може призвести до руйнівних наслідків для населених пунктів та промислових об'єктів.

В 2010 році від необережного поводження з вогнем, під час спалювання трави та рослинних залишків, на території Львівської області виникла 61 пожежа у лісах, на загальній площі понад 28,6 га. Крім того, тільки в квітні 2010 року, внаслідок неконтрольованого випалювання сухої трави та рослинності, сталося 48 пожеж. Особливо турбує той факт, що лише від спалювання сухої трави в минулому році на території України загинуло 5 осіб.

Також Турківський РВ ГУ МНС України в Львівській області звертає увагу на те, що заборонено спалювання всіх видів відходів на прибудинкових територіях і в сміттєзбірниках, на території зелених насаджень. Самовільне випалювання сухої рослинності або її залишків у парках, інших зелених насадженнях та газонів у населених пунктах без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища, або з порушенням умов такого дозволу тягне за собою адміністративну відповідальність, яка передбачає покарання окремих громадян штрафом в сумі від 175 до 350 грн, а посадових осіб від 875 до 1220 гривень.

Працівники Турківського РВ ГУМНС України в Львівській області постійно проводять профілактичну роботу з населенням, проте не всі мешканці району дотримуються елементарних правил пожежної безпеки, що, в свою чергу, призводить до тяжких наслідків.

Тому просимо всіх жителів та гостей району не випалювати суху траву та рослинні залишки, а якщо Ви помітили горіння сухої трави – негайно повідомте про загоряння за телефоном «101».

Микола СИМОВИЧ,
т.в.о. начальника СЗПНД Турківського РВ ГУ МНС у Львівській області.

За чисте довкілля

ЧАС БИ УСВІДОМИТИ

Що ніхто не зробить чистими, гарними, привабливими Турку й сільські населені пункти, окрім нас самих. І ніхто чужий не приходить і не засмічує довкілля, як не ми самі. Волею долі, сотні горян уже побували за кордоном (хто на заробітках, хто в гостях, хто в екскурсійних подорожах) і вочевидь пересвідчилися: такого байдужого і халатного відношення до місця, в якому живемо, до оточуючої нас природи, нема ніде у світі. Якщо кожен дорослий навчиться не смітити і навчить цього своїх дітей, а санітарні, екологічні, комунальні служби, які відповідають за дотримання чистоти на всьому середовищі, за прибирання у населених пунктах, з почуттям обов'язку відноситимуться до своєї роботи, правильно організують її, – лише тоді буде видно результат.

З двору у двір жителів приватного сектору Турки ходять сьогодні працівники житлово-комунального підприємства, інколи разом із представниками міської влади, закликаючи громадян укладати договори з Турківським житлово-комунальним управлінням на вивіз твердих побутових відходів. Дехто не хоче впустити цих людей навіть на поріг, окремі пенсіонери скаржаться, що їм не до сміття, бо й так ледь вистачає пенсії на проживання, хтось переконує прохачів, що сам дасть собі раду зі своїм сміттям. Жителі, які вже платили за таку послугу, обурюються, що сміття вивозили з їх вулиці не регулярно, а їм і далі доводилося ходити повз засмічений і смердючий сміттєзбірник. Є турківчани, які охоче укладають договори. Але таких, на жаль, ще мало, а тверді побутові відходи у ящики для сміття, як видно з усього, носить набагато більше людей. Станом на 28 березня ц.р. було укладено 136 договорів. Але ще не всі проплачені. За вивіз сміття одна особа, яка проживає в будинку, повинна в місяць заплатити комунальникам 5 грн. 16 коп. Минулого року на вивіз сміття із міста було затрачено, за словами комунальників, 302 тис. грн.. Це іде їм, як вони кажуть, у збитки. Зараз доведеться

змінювати старі тарифи на нові, враховуючи подорожчання пального, і сума вийде значно більша. У Турці є приблизно 1700 приватних будинків, у яких, в середньому, проживає по 3 особи. Якщо з кожним двором буде укладено договір, одержать за рік 316 тис. грн., плюс до того ще оплата за вивіз сміття інших підприємств, організацій та установ міста і жителів комунальних будинків – за такі гроші, вважає багато городян, все-таки можна би було регулярно вивозити тверді побутові відходи і навести в місті порядок із сміттям.

– Активно укладають договори і найретельніше оплачують за вивіз сміття жителі двох вулиць – І. Франка (7 осіб) та Круг Городище (11 осіб). Їх я би поставила у приклад усім турківчанам, – каже спеціаліст КП “Житлово-комунальне управління” Світлана Кузьмин. – Але, на превеликий жаль, свідомих людей – одиниці. Наприклад, по вул. Л. Українки уклала і оплатила договір тільки Світлана Брезецька, по вул. Івана Богуна – Віктор Лемець та Іван Борисенко, відповідально віднеслися до даної справи і на сьогоднішній день уже оплатили за дану послугу громадяни Людмила Капустинська, Роман Мельник, МIRON Волчанський, Валерій Цінкевич, Світлана Галишин, Василь Круц, Іван Пи-

санчин, Володимир Говшовський, Степан Бриндак... Та надія є, що з кожним днем кількість таких людей зростатиме. І щоби не виглядати серед інших білою вороною, кожному з нас потрібно наслідувати добрий приклад свого сусіда, родича або знайомого у дотриманні порядку і чистоти на своєму об'єкті, вулиці чи прибережній смузі. Ось у минулу суботу цілий день житель Турки Остап Павлик прибирав берег річки по вул. Зарічна – від моста аж до будинку Мурисів. Його руками тут зроблено такий ідеальний порядок, що цей добropорядний вчинок заслуговує на велику похвалу.

Коли розмова заходить про сміття, багато турківчан ставлять претензії й до керівництва житлово-комунального управління: чому деколи сміття із сміттєзбірників вивозять бортовою машиною, не закриваючи його брезентом, тоді вітер розносить його по всьому місту; чому в окремих місцях до ящиків зі сміттям не можна навіть доступити, бо поблизу все захащено, порозкидано, розтягнуто бродячими собаками. На це начальник житлово-комунального підприємства Роман Яремчук дав відповідь: “На вивозі сміття у нас працюють три машини. Одна – автоконтейнер, дві інші машини, які везуть сміття, закриваємо брезентом. Але, крім наших машин, сміття вивозять ще й інші організації і підприємства. Сміття біля ящиків порозмітано не лише тому, що його розтягують безпритульні тварини, а й багато громадян викидають кульки із непотребом лише відчинивши двері свого легковика, а там, як вже вийде – долетить або й не долетить воно до сміттєзбірника. Ті, хто буде крадькома виноси-

ти сміття в ящики, не уклавши договір з житлово-комунальним господарством, як і ті, хто викидатиме його біля ящиків, на узбіччі доріг, будуть оштрафовані. І ще у мене одне прохання до жителів міста: старатися винести сміття до 7.30 год. ранку, а в суботу, після обіду, цього не робити взагалі. Бо сміттєзбиральна машина у неділю сміття не забирає. Надалі, з огляду на те, скільки буде укладено договорів з жителями приватного сектору на вивіз сміття, збільшимо й кількість ящиків для його сортування. Замовлення на їх виготовлення ми уже подали.”

На прибиранні вулиць Турки сьогодні працює 9 працівників. Як вони виконують свою роботу, добросовісно чи ні – окреме питання. Але потрібно розуміти і їхню турботу. Одна з них, п. Ірина, поскаржилася днями: “27 березня, у минулу неділю, біля поліклініки, по вулиці Січових Стрільців, у ящику, що прикріплений на стовпі, уже з самісінького ранку було повно сміття. Такого понакидали, що аж соромно говорити про це. Тим більше, що трохи нижче стоїть великий ящик для сміття. Ганьба тим людям, які це зробили. Невже не можна усвідомити, що ці невеликі вуличні ящики пристосовані лише для збору дрібного непотребу – обгортки від цукерок, морозива, недопалків... А в них люди скидають лушпиння від картоплі, буряків, моркви, шкіри забитих тварин, шкаралупи від яєць, побитий посуд.”

З проханням, аби жителі міста, згідно укладених договорів, акуратно зібравши сміття, виносили його на обочину дороги, навпроти свого будинку, звідки його у визначений день забиратиме сміттєзбиральна машина, звернувся через місцевих священиків до парафіян Турки й міський голова Юрій Касюхнич. Не повинні стояти осторонь даного питання й депутати міської ради. Адже це справа нас усіх.

Ольга ТАРАСЕНКО.

Адреса досвіду

ДІТЕЙ ВИХОВУЄ ДОБРОТОЮ ТА УВАГОЮ

Лідія Созанська (дівоче Вільк) народилася у Добромилі Старосамбірського району. Освіта – вища. Закінчила Самбірське педучилище, Дрогобицький педінститут. 34 безперервних роки присвятила справі виховання підростаючого покоління. Учитель початкових класів. Крім цього, колеги великого (48 підпрацівників нараховує колектив школи) навчального закладу уже вкотре довіряють їй бути головою профспілкового комітету.

Досвідчений педагог нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, нагрудним значком «Відмінник освіти України». Рішенням атестаційної комісії відділу освіти РДА їй присвоєно кваліфікаційну категорію «Спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Старший вчитель», які вона неодноразово підтверджувала.

Голова педагогічної ради Турківської ЗОШ І-ІІІ ст. №1 Павло Матківський охарактеризував її так: «Лідія Франківна має високий рівень професіоналізму, володіє сучасними формами і методами навчання, що активізують розумову діяльність учнів. Структура її уроків відрізняється системністю, продуманістю всіх етапів, вибором змісту навчального матеріалу, виходячи з індивідуальних особливостей кожного школяра.»

Продуманим був і проведення нею відкритий урок у 1-Б класі на тему: «До пташок – на урок», на який, крім школярів, запросили учителів, батьків дітей.

Зустрічаючи гостей, школярки, одягнуті у вишивані сорочки, блузки, чомно віталися до кожного, засвідчуючи цим свою повагу до старших. А коли їхня наставниця виголосила тему уроку, злагоджено, чітко почали декламувати скороговки, присвячені питанням охорони та збагачення довкілля.

Розділивши клас на три команди – «Кмітливих», «Розумних» і «Завзятих», – Лідія Франківна наказує своїм юним вихованцям готуватися до подорожі – потягом. Із їхніх дій видно, що вони уже тепер уболівають за

зміцнення економіки нашої держави, бо перш, ніж сісти у вагон, кожен, насамперед, іде купувати квиток. Під час поїздки дітки поведуться чомно, не порушують гро-

мадського спокою. Перша станція, куди вони прибули, – станція Дивинок. Тут на них чекає Гномик. Дітки виразно, з інтонацією читають слова, відшукуючи в них інші слова. Завдання на кмітливості вони виконують на відмінно. На другій станції – Лісовій – юним пасажиром запропоновано прочитати слова, взяті із них окремі букви і утворити нові слова, яких не було у попередньому завданні. Їхні дії педагог теж оцінює високою оцінкою. А на Загадковій станції гостей чекало ще складніше завдання – розділити суцільно написані слова. У словах, де пропущені букви, – вставити їх.

– І всюди, – нагадує підопічним наставник, – дійте так, щоб після вас лишилися тільки добрі діла, хороша згадка.

Дітки дають слово не зраджувати цьому золотому правилу протягом усього свого

життя.

Вислухавши розповідь учительки про зиму, про те, як важко у цей період птахам та звірятам, учні декламують віршики про чемних та турботливих ровесників, які регулярно підгодовують птахів у скруті хвилини, називаючи тих, що не відлітають у вирій. Чітку відповідь дістала учителька і на запитання: «Що таке речення?» «А прочитавши без запинок визначений нею текст, дітки без помилок знаходять у ньому окличні, спонукальні речення.

Добре попрацювали учні, читаючи слова в ролях, розповідаючи детально про сороку, горобця, шишкарю, снігура, дятла, читаючи вірші про цих птахів, про те, як і вони, і люди з нетерпінням чекають приходу весни.

Повернувшись із поїздки додому, Лідія Франківна підсумовує виконане дітьми завдання, відзначає злагожені, умілі дії трьох команд, закликає усіх і далі бути такими ж чемними, ввічливими, наполегливими і – завжди людьми. А оцінка, якої вони заслужили, – відмінно.

– Чи цікаво була наша поїздка? – запитує на закінчення уроку у дітей учителька. – Чи хотіли б ви ще раз так помандрувати?

– Так! – дружно відповідають вони.

– Лідія Франківна провела цікавий, захоплюючий урок. Діти на ньому – не сумували, жоден із них не почувався тут зайвим. А показали вони себе справжніми українцями. І заслуговує вона за це найвищої оцінки, – такий підсумок зробили її колеги – педагоги.

Але, переконаний, найвищою похвалою для неї є слова, сказані від імені усіх першачків, Олегом Максимовичем: «Нашу учительку ми не проміняємо ні на кого! Вона у нас – найкраща! Добра, чуйна, як мати! За це ми і любимо її!»

Володимир БАБИЧ.
На знімку: Лідія Созанська.

Вітаємо

Дорогого чоловіка, батька та дідуся, жителя с. Явора, Миколу Петровича Пиптика з 70-річчям від дня народження щиро вітають дружина Катерина, дочка Світлана, зять Іван, онуки Дмитро і Роман та вся родина і зичать йому міцного здоров'я, світлої радості в житті та Божого благословення.

**Ми щиро і радо Вас сьогодні вітаєм,
Здоров'я міцного-міцного бажаєм.**

**На довгі роки Вам щирої-щирої долі,
Щоб горе ніколи не стріло Вас в життєвому полі.**

**Струна тасмнича у серці бриніла,
Джерело довгих років повік не міліло.**

**Здоров'я міцного і щедрої долі
Хай Бог посилає на довгі роки.**

Колектив ДП «Боринське лісове господарство» щиро вітає з 55-річчям від дня

народження Михайла Михайловича Ільницького – яскраву особистість, мудрого керівника, чуйну і добропорядну людину.

Щиро бажаємо Вам, шановний Михайле Михайловичу, здійснення усіх задумів і мрій, життя, наповненого добрими справами та гарними подіями, рясних Божих благословень. Хай завжди будуть з Вами здоров'я, оптимізм, віра і надія!

Щастя хай щомиті Вам сприяє

Мати успіх, достаток й добро.

Серце радість й любов зігриває,

Друзі й рідні дарують тепло!

Віddіл статистики інформує

НА ТУРКІВЩИНІ НАЙБІЛЬШЕ ГОЛІВ ВРХ

Сільське господарство, як вид економічної діяльності, залишається однією з провідних ресурсотворюючих галузей в районі. Сільськогосподарський сектор економіки району займає достойне місце в рейтингу районів області.

У 2010 році у приватних господарствах району вироблено 5546 тонн м'яса, 42796 тонн молока та 9807 тис. штук яєць. На одного жителя району за 2010 рік вироблено 110,1 кг м'яса у живій вазі, 853 кг молока і 195 штук яєць.

Відносно 2009 року, виробництво м'яса скоротилось на 1,0%, молока – 0,2%, яєць – зросло на 1,3%.

Частка Турківського району з виробництва основних продуктів тваринництва в області у 2010 році склала: м'яса – 3,4%, молока – 6,5%, яєць – 1,7%.

У сусідніх – Старосамбірському, Сколівському та Дрогобицькому районах – у 2010 році вироблено м'яса (реалізовано худоби і птиці на забій) у живій вазі, відповідно, 5082 тонн, 3101 тонн та 4077 тонн, молока значно менше, ніж на Турківщині – відповідно 37203 т, 25076 т та 38494 тонн; яєць – відповідно, 26,9 тис. шт., 8,4 тис. шт. та 81,5 тис. штук.

На початок 2011 року у приватних господарствах Турківщини утримується 27275 голів ВРХ, в тому числі 16176 корів, 8358 свиней, 773 овець та кіз та 87,7 тис. голів птиці. Проти 2009 року – зменшилось голів ВРХ (на 2540 голів), корів (164 голови) та свиней (67 голів), зросло по голів'я овець, кіз (111 голів), птиці (1,3 тис. штук).

Частка поголів'я продуктивної худоби району, в загальній чисельності поголів'я області по всіх категоріях господарств, станом на 1 січня 2011 року, склала 10,8%. В розрізі районів – Турківський район лідирує по чисельності поголів'я ВРХ, значно випередивши сусідні райони, хоч у них утримують поголів'я і сільськогосподарські підприємства – Старосамбірський (13,7 тис. голів), Дрогобицький (14,9

тис. голів), Сколівський (14,2 тис. голів), Самбірський (14,9 тис. голів).

Частка чисельності поголів'я корів району, у загальній чисельності поголів'я корів області, складає 10,0 відсотка, свиней – 2,8 відсотка, птиці – 1,1 відсотка.

Найбільше утримують поголів'я великої рогатої худоби у Завадівській сільраді – 1690 голів, Бітлянській – 1428, Верхньоаблунській – 1188, Вовченській – 1226, Нижньоаблунській – 1124. Найменше поголів'я ВРХ зафіксовано, відповідно, у менших за територією та населенням сільських радах: Сянківській (200 голів), Кривківській (269), Красненській (267), Головській (260), Розлуцькій (302), Ісаївській (312).

У середньому на один двір, який утримує худобу та птицю у сільській місцевості району, припадає 2,6 голови ВРХ, і найвищим цей показник є у Мохнатській сільраді – 3,8 голови худоби на 1 двір, Бітлянській – 3,3, Присліпській – 3,5, Хащівській – 3,3, Риківській – 3,1.

Найменше худоби на 1 двір зафіксовано у Розлуцькій сільській раді – 1,3, Ісаківській – 1,6, Ісаївській – 1,9, у Нижньоаблунській, Красненській та Сянківській – по 2,1.

Подібна ситуація склалась і з чисельністю корів. Найбільше їх утримують у Завадівській сільраді – 955, Верхньоаблунській – 803, Нижньоаблунській – 838, Боберківській – 774, Верхненській – 762, Ільницькій – 708, що і не дивно, оскільки ці сільради є найбільшими за чисельністю господарств. Найменше корів утримують у Сянківській сільраді – 125 голів, Розлуцькій – 189, Кривківській – 136, Красненській – 153, Головській – 140.

Зменшилось до минулого року і поголів'я свиней, на 1 січня 2011р. сільське населення утримує 8098 свиней, що на 66 голів менше минулорічного періоду, зменшилось до минулого року і поголів'я свиноматок – на 180 голів, або 5,0 %. Найбільше свиней утримує населення Вовченської сільради – 897 голів, Верхненської – 513, В.Яблунської – 434, Лімнянської – 622. Найбільша кількість свиноматок зафіксована у Вовченській сільраді – 507, Лімнянській – 386, Либхорській – 350, Боберківській – 286, В.Яблунській – 267, Шандровецькій – 225.

У районі на 1 січня утримується 116 овець, що на 0,9% більше минулорічного періоду (найбільше овець утримує Завадівська сільрада – 29 та Верхньовисоцька – 35). Всього овець утримують 14 сільських рад.

Значно більше у районі кіз, їх чисельність зросла на 20,4% і складає 460 голів, найбільше їх є у Явірській сільраді – 45, Нижньотурівській – 29, Завадівській – 40, Комарницькій – 37.

На 84 голови зменшилось до 2009 року поголів'я коней, і на 1 січня 2011 року їх налічується 3399 у селах району. Найбільше зменшилось у Лімнянській сільраді (на 45 голів за 2010 рік), Ільницькій (21). Натомість на 21 голову зросло поголів'я коней у с. Присліп, і на 1 січня їх налічується 215 голів. Також багато коней у с.В.Яблунька – 288, Н.Яблунька – 266, Либхора – 210, Боберка – 196, Вовче – 170, Шандровець – 168.

На 539 одиниць, або 13,6%, зменшилось число бджолосімей. Найбільше їх на 1 січня утримують Верхньовисоцька сільрада – 532 бджолосімей, Бітлянська – 293, Верхньоаблунська – 280, Комарницька – 244, Боберківська – 241. Не утримують бджіл лише в селі Карпатське.

Галина ТИНДИК,
начальник відділу статистики у Турківському районі.

Вітаємо

Дорогого брата і стрижа, жителя с. Мельничне – Михайла Михайловича Ільницького – від щирого серця і з великою любов'ю вітають з днем народження сестра Марія з дітьми, онуками і правнуками, братова Марія з дітьми і онуками, племінники Михайло і Володимир і бажають йому міцного здоров'я, добра і довголіття, злагоди і душевної радості на багаті літа!

Хай радісно в серці весна провіттає,

Хай Матінка Божа на крилах тримає.

Господь хай дарує надію й тепло

На багаті літа, на щасття й добро!

Дорогеньку сваху, жительку м. Турка – Лідію Михайлівну Копитчак – з ювілеєм вітають свати Надія та Іван Бахури і бажають ювілярці міцного здоров'я, великого людського щасття та Божої опіки на багаті літа.

За пройденим не треба сумувати,

Попереду щаслива жде пора.

Хай буде щедрим ювілейне свято,

Здоров'я Вам, любові і добра.

Нехай цей день Вам зморшок не добавить,

Старі нехай розгладить і зітре,

Здоров'я зміцнить, від незгод позбавить,

Добро і щасття в дім Вам принесе.

Нехай душа в Вас завжди молодіє,

На білій скатертині будуть хліб і сіль.

Теплом літнім сонце хай зігріє

І слова подяки лунуть з відусіль.

СПОРТ

Волейбол

ЗНОВУ – ПЕРШІ!

3 25 по 27 березня у Турківському НВК тривала першість з волейболу серед дівчат, 1995 року народження і молодших, серед ДЮСШ Львівщини. Участь у ній взяли 5 команд.

На славу попрацювала і

на цей раз суддівська бригада, яку знову очолював головний суддя змагань Ігор Мись, він же – учитель фізичної культури Турківського НВК. Вона зафіксувала такі результати: турківчанки, з однаковим рахунком (3 : 0), здобули переконливі

перемоги над командами Бродівської, Радехівської та Пустомитівської ДЮСШ. А в неділю, у день фіналу, з таким же рахунком, вони перegraли команду Старосамбірської ДЮСШ. І здобули звання чемпіонок. На другому місці – старосамбірчанки. На третьому – бродівчанки.

Наша команда виступала у такому складі: Олена Баган (капітан), Вікторія Ребій, Іванна Писанчин, Марина Дибаньова, Вікторія Вовк, Марія Костишак, Леся Міклюсевич, Олена Бабич, Наталія Бегей, Наталія Леню. А тренують їх Ігор Мись та Андрій Розлуцький.

Настільний теніс

ЗАКРІПИЛИСЯ ВСЕРЕДИНІ ТУРНІРНОЇ ТАБЛИЦІ

Успішно виступили у третьому турі клубного чемпіонату України (дитяча ліга) з настільного тенісу, який проходив з 23 по 27 березня у м. Жовква, вихованці тренера Турківської ДЮСШ «Юність» Василя Гуя – Сергій Ільницький, Мар'ян Франк та Юрій Павлик. Розділивши із командою АНТ «Ялта» 10 – 11 місця, наші тенісисти закріпилися всередині турнірної таблиці, яка нараховує 24 найсильніші команди усіх областей нашої держави. З приємністю нагадаємо, що позаду себе турківські спортсмени залишили такі ко-

манди: Харківську ДЮСШ, Івано – Франківську ОДЮСШ, об'єднану – Дрогобицько – Стрийську, Львівську ДЮСШ № 1, «Лірс» м. Жовква та Львівську СДЮСШОР.

У наступному році турківські тенісисти – Юрій Павлик, Ігор Матківський, Юліан Шкрамко – гратимуть у клубному чемпіонаті України у віковій категорії спортсменів 2000 року народження і молодших. Хочеться, щоб вони і надалі мали добру фінансову підтримку, бо – перспективні, достойні цього.

Володимир БАБИЧ.

Минулої неділі на стадіоні с. Вовче відбувся матч-відповідь між турківськими «Карпатами» та старосамбірськими «Прикарпаттям». Цього разу наші футболісти програли з рахунком 0:1. Третій товариський поєдинок між цими командами відбудеться завтра, о 14.,00 год, на стадіоні м. Турка.

Звернення

щодо проведення місячника озеленення та благоустрою і Дня довкілля

Шановні турківчани!

Традиційно кожного року, третьої суботи квітня, у Львівській області відзначається День довкілля. Цього року відзначатимемо його 16 квітня.

Метою проведення Дня довкілля та місячника озеленення і благоустрою є покращення стану навколишнього природного середовища, створення нових зелених насаджень, очищення русел річок, поширення екологічних знань, проведення конкурсів, поліпшення естетичного та санітарного стану прибудинкових територій і об'єктів масового перебування та відпочинку населення.

Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області, спільно з Державною екологічною інспекцією у Львівській області, щороку організовує та проводить низку природоохоронних заходів, спрямованих на очищення довкілля, покращення його стану, здійснення активних заходів державного і громадського контролю у галузі охорони довкілля, привернення уваги суспільства до екологічних проблем, залучення до природоохоронної роботи якомога більше людей.

У рамках запланованих акцій Держуправлінням охорони навколишнього природного середовища у Львівській області передбачено: проведення відкритих уроків екологічного спрямування у шкільних закладах, виступи на радіо «Карпатський гомін» («Підготовка до проведення місячника озеленення та благоустрою і Дня довкілля»), проведення конкурсу «До чистих джерел», публікація матеріалів про виконання весняних робіт, спрямованих на охорону довкілля, у засобах масової інформації.

Щороку День довкілля підтримується громадськими організаціями та небайдужими турківчанами. Це свідчить про те, що українське суспільство виявляє цікавість до розв'язання екологічних проблем та дбає про забезпечення права громадян на безпечне довкілля.

Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області закликає всіх мешканців Турківщини взяти активну участь у проведенні заходів з озеленення та благоустрою (з 21 березня по 20 квітня) і Дня довкілля (16 квітня). Особливе наше звернення до молоді - адже школярі, студентство споконвіку були рушійною та могутньою силою у здійсненні нових звершень та ідей - їм на цій землі жити.

Михайло ШКИТАК,
головний спеціаліст державного управління ОНПС у Львівській області.

Вітаємо

Педагогічний колектив Верхньовисоцької ЗОШ І-ІІІ ст. вітає з ювілеєм майстра виробничого навчання – Володимира Івановича Дем'яновського – і бажає йому здоров'я на багаті літа, тепла родинного і ласки від Бога.

Сьогодні, в ювілею світлий день,
Ми радо всі і щиро Вас вітаєм.

Бажаєм щастя, успіхів,
пісень,
Що наш народ одвіку їх співає.

Здоров'я Вам і чистої води

В криниці золотій добра і щастя.

Земних Вам благ від нас усіх,

Хай все, що Ви задумали, удасться!

Загублені технічні паспорти та свідоцтва на право власності на нерухомі об'єкти – магазин в с. Боберка, по вул. Центральна, 40, та пилораму в с. Боберка, по вул. Прикордонна, 62, – видані на ім'я Василя Івановича Сахарнацького, вважати недійсними.

Твої люди, Бойківщино!

ЖИТТЯ, УЗОРАМИ МЕРЕЖАНЕ

Заходиш до її оселі – завжди чисто прибраної, світлої, бажаної для гостей – і перше, що впадає у вічі – вишивки. Вони всюди: вишиті рушники – на іконах, окремо – вишиті образи Божої Матері, Ісуса Христа, накидки – на подушках, скатертини – на столах, серветки – у серванті, книжковій шафі, на журнальному столику, на телевізорі... І усе так гарно, зі смаком, тонко вишите, – що очі розбігаються і серце радіє.

– Це все – матирина робота, – пояснює, перехопивши мій зачарований погляд, молодша господиня дому, невістка, Оксана Галишин. – Вона – усе життя вишиває. І стільки всього цього навишивала, що в одній хаті уже не вміщається. А скільки по

навіть – гордилася і вічно дякувала своїй учительці.

Перша ретельна вишивка, яку зробила Ганна Галишин (дівоче Клонцак), була скатертина. Перед тим як зробити на полотні самобутній, неповторний узор, який сама підбрала, дівчина довго вибілювала полотно, прискіпливо перевіряючи, чи не має ганчу. Бо ж, застеливши нею святковий стіл, абияк зроблений узор зразу ж помітили б гості. Але недовго любила своєю роботою початкуюча майстриня – вишивальниця. Бо приїхали в село американці, розповів їм хтось про роботу юної Ганнусі, і почали вони просити, щоб продала. І хоча приємні відгуки про цю річ ще й тепер надходять на її адресу, вона жалкує, що не залишила у своїй колекції.

– Хоча, якщо бути відвертою, – продовжує господарка дому, – то багато своїх вишивок продала я за кордон. Змушена була так робити, бо у 29 років, стала вдовою. Роботи добре оплачуваної не було. А двох діток доглядати якось треба було. То ж виручені від реалізації моїх виробів гроші йшли в основному на придбання одягу та взуття синові та донечці.

Кожно, згадуючи про нелегке мамине вдовине життя, син Михайло сказав: “Від років 6 – 7 пам’ятаю, як мати вишивала вечорами, коли ми вкладалися спати, бо вдень – ніколи було, інша невідкладна робота чекала. Вишиваючи, стиха співала. І здебільшого – тужливих пісень: “Пісня про сирітку”, “Чорноморець”, “Ой, летить галка” та ін. Під ці зворушливі

мелодії, які закарбувалися у наших серцях назавжди, ми й засинали.”

– З роботами матері чоловіка я зіткнулася у перший день нашого весілля, – додає до сказаного невістка Оксана. – Вона під коровай, під ноги нам, коли йшла урочиста реєстрація шлюбу, таку красу постелила, вишити своїми руками, що я досі таких узорів і не бачила. Ті рушники зберігаємо ми до сьогодні.

Після приходу у її будівлю невістки, вишивки Ганни Галишин, на прохання молодшої помічниці, почали з’являтися на різноманітних виставках, приурочених до Великодніх, Різдвяних свят, Всесвітніх бойківських фестивалів, Світового конгресу бойків. І всюди діставали високу оцінку журі, усіх при-

роги та ін. І кожна зроблена так вишукано, так оригінально, що погляд годі відірвати.

Тепер Ганна Стефанівна зайнята вишиванням килима ручної роботи, розміром 2X 3 метри. Вишиває, до речі, без окулярів. Бо зір ще й нині добрий має. Його планує подарувати онукові Василькові до нової хати. І хоча і син, і невістка відговорюють її від цього, мовляв, у магазині можна придбати не гірший, – не слухається. Каже: “Це йому згадка на усе життя буде. І він, я думаю, дорожчим буде за купованого. Бо це – баба йому вишила. Від щирого серця. То ж хай радує його і слугує довго”.

... Не одну годину треба затратити, щоб переглянути усі вишивки Ганни Галишин, які є у її домі, та вислухати розповіді майстрині про те, чому вона саме такий узор вибрала, а не інший, що надихнуло її до цієї роботи. Одне лише до болю ранить серце талановитої вишивальниці: чому таких людей, як вона, не запрошують на зустрічі з школярами і не просять навчити їх майстерності вишивання. Адже така

людях розійшлося її робіт, – і не злічити. І не тільки у нас, на Турківщині, а й за межі України, за океан.

– А коли вперше з’явився на полотні Ваш, самостійно вишитий, хрестик? – цікавлюся у 72 – річної господарки дому, що у селі Ісаї, Ганни Галишин.

– Вишивати, – звагом, наче кольорову нитку кладе на полотно – розповідає Ганна Стефанівна, – мене навчила цюця Марійка. Було це у 1951 році. То ж нішньої весни у мене ювілей – 60 років, як почала своє самостійне вишивання. За добру науку я допомагала їй виконувати різні роботи на городі: копати, садити, підгортати. Але це було ніщо, порівнюючи із вишиванням, – копіним, для якого навіть нудним. Але я ніколи не жалкувала, що навчилася цьому змалку,

сутніх. Відповідно і нагородили заслужені одержувала майстриня. А під час презентації товариства “Бойківщина” у палаці “Україна” в Києві блузка, вишита руками Ганни Стефанівни для невістки, була визнана найкращою.

Бачив я вишивки талановитої майстрині і в церкві св. Архистратига Михаїла с. Ісаї. Зокрема поперечина над царськими вратами, обрус на престолі, хоругви, рушники на образах Хресної До-

потрібна справа – як вишивання – відмирає у наших селах не по роках, а по годинах. То ж недалекий той час, коли вона відіме на Турківщині повністю. Тому й поспішає у свої 72 роки вишити те, чого ще не встигла, щоб залишити найкращу згадку про себе для прийдешніх поколінь.

Володимир БАБИЧ.

На знімку: вишивальниця Ганна Галишин із с. Ісаї; вишивка із її власної колекції.

Про людей хороших

ЙОГО СЕРЦЕ НАПОВНЕНО ЛЮБОВ'Ю

У наступний четвер, 7 квітня – на свято Благовіщення, у день, коли архангел Гавриїл просвітив Діви Марії, що вона непорочно зачне від Святого Духа і народить Сина Божого Ісуса Христа, у далекому 1926 році народився один з найшановніших і найавторитетніших жителів с. Ясінка Микола Бонтей.

Сьогодні, з висоти 85-річного віку, проживши бурхливе, насичене різноманітними подіями, життя, йому є про що згадати, а нам, його, так би мовити, дітям та онукам, є що почерпнути. У його житті були нелегкі роки польської окупації, важкі роки Другої світової війни, непрості десятиліття колективізації і радісні – української незалежності. Завж-

ди, за будь-яких обставин, він намагався жити чесно, в усьому дотримуючись християнської моралі. Так, щоб згодом нащадкам не було соромно за нього.

До війни працював листоношею, носячи пошту не лише в Ясінці, а й в довколишніх селах – Ісаї, Ластівка, Свидник, Кіндратів, Кринтята, Головське, Зубриця. Згодом, коли повернувся з фронту, а точніше – із семирічної строкової служби (адже довелося служити після 1945-го ще й на Далекому Сході), пов'язав свою долю із раніше обраною професією зв'язківця. Практично 30 років очолював місцеве відділення зв'язку, яке опікувалося не лише поштовими справами, а й електрозв'язком. Два скликання йому довіряли керівництво місцевою сільрадою.

Сьогодні Микола Іванович, інвалід війни I групи, досить часто згадає пройдені життєві роки, які його багато чому навчили, а найбільше мріє про могутню процвітаючу Україну, в якій його діти, онуки та весь український люд житиме заможно і щасливо.

Напередодні ювілею усі рідні, близькі, знайомі, які цінують і поважають ветерана, сердечно здоров'лять його з уродинами, бажаючи добра та щастя.

Василь ВАСИЛЬКІВ.

На фото: Микола Бонтей з сином Михайлом та начальником цеху обслуговування споживачів Михайлом Колча-ром.

Нижньотурівська сільська рада повідомляє, що за межами с. В.Турів відводиться земельна ділянка, площею 0,10 га для індивідуального дачного будівництва.

Турківський професійний ліцей Міністерства освіти і науки України, розміщений за адресою: 82500, Львівська обл., м. Турка, вул. Молодіжна, 39, повідомляє про підготовку матеріалів для отримання дозволу на викиди в атмосферу забруднюючих речовин у Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Львівській області.

Вітаємо

У прекрасний весняний день, 6 квітня, святкує свій ювілей дорогий, коханий чоловік, батько – Орест Іванович Сушинець, житель м. Турка, якого вітають з безмежною любов'ю і повагою кохана, любляча дружина Світлана з сином Артурчиком, теща Руслана з тестем Іваном, швагрю Борис з дружиною Іриною, пле-мінники Андріана і Едуард.

Хай квітнуть Твої дні яскравим цвітом

І будуть в них сердечність і тепло.

Щоб у житті було чому радіти,

А смутку у душі ніколи не було!

Дорогого батька, дідуся і прадідуся – Михайла Дем'яновича Драча – жителя с. Ісаї, з 90-річчям від дня народження сердечно вітають дочки Люба і Марія, сини Ярослав і Володимир, зять Іван, невістки Ярослава і Марія, онуки Людмила і Мирон, Михайло і Світлана, Іван і Оксана, Іван і Іванна, Олег і Галина, Михайло і Діана, Андрій; правнуки Микола і Христина, Уляна і Микола, Вікторія, Святослав, Іван, Вікторія, Михайло, Олег, Вікторія, Віталій, Денис, Вікторія, Ярослав; праправнук Богданчик і бажають йому доброго здоров'я, душевного тепла, Божої опіки на многії і благії літа!

У цей святковий світлий день,

Коли настав Ваш ювілей.

Ми щиро Вас вітаємо,

Добра і щастя Вам бажаємо!

Спасибі, рідненький, що Ви у нас є,

Хай Бог Вам здоров'я і сили дає.

Хай Вас зігріває людська доброта

За все, що зробили за довгі літа!

3 квітня святкуватиме 70-річчя від дня народження дорога нам матуся та бабуса, жителька м. Турка, Ганна Йосипівна Яворська-Кречківська. Вітаємо Вас щиро, бажаємо щастя і миру, здоров'я міцного до віку і многая-многая літа.

Хай радісно в серці весна процвітає,

Хай Мати Пречиста на крилах тримає.

Господь хай дарує надію і тепло

На многії літа, на радість й добро.

З повагою – сини Іван, Володимир, Микола, невістки Наталія, Оксана, Богдана, онуки Іван, Віталій, Оксана, Марія, Світлана, Микола, Ірина, Оксана та Анюта.

Педагогічний колектив Явірської ЗОШ I-III ст. сердечно вітає з ювілейним днем народження прекрасну, чуйну людину, колегу по роботі, доброго порадника, заступника директора з навчально-виховної роботи Галину Михайлівну Бряник і бажає їй здоров'я та життєвого оптимізму на довгі-довгі роки, Божої благодаті у житті.

Хай попри всі земні тривоги,

Які не можна обійти.

Вам завжди стелиться дорога

Любові, щастя, доброти.

Нехай душа у Вас ніколи не старіє,

На білій скатертині будуть хліб і сіль.

Своєю ласкою Господь завжди Вас гріє,

Й слова подяки лунуть звідусіль.

Похресник Юра Шкрамко сердечно вітає з ювілейним днем народження. яке вона святкуватиме 4 квітня, дорогу хресну маму – Лідію Михайлівну Копитчак і бажає їй міцного здоров'я – з роси і води, невичерпної життєвої енергії, родинного тепла і Божої опіки в житті.

Тепло й добро нехай дарує світ,

Дай Боже Вам здоров'я і натхнення,

Щоб Ви прожили ще багато літ

Під Божим і людським благословенням!

Небезпека – поруч

ПОЖЕЖА – ТРАГЕДІЯ ДЛЯ ЛІСУ

Лісові пожежі дуже небезпечні. Вони пошкоджують або повністю знищують ліс разом з підліском і ґрунтовим покривом на великих площах. Поряд з деревною пожежею знищують місця поселень лісових тварин, негативно впливають на відновлення лісу та продуктивність нових насаджень. Однією з головних причин пожеж є недбале поводження людей з вогнем у лісі: залишення непогашених вогнищ, недокурків, сірників, тліючих мисливських пажів.

Пожежі виникають найчастіше навесні (у квітні-травні), до появи трави, а також у вересні – жовтні, після підсихання трав'яного покриву. Шкода від них – дуже велика:

- під час випалювання згорають не лише рештки рослин і сміття, а й коріння майбутньої рослинності;

- верхній шар ґрунту, перетворившись на попіл, на кілька років зменшує підріст свіжої зелені;

- щорічні випалювання в одному й тому ж місці призводять до зміни видового складу рослинності і так сіножать перетворюється на плантацію грубого бур'яну;

- від низового полум'я знесилюється коріння, слабшає здатність дерев боротися із шкідниками;

- вогонь, добравшись до хвойних дерев, створює реальну загрозу для виникнення великих лісових пожеж;

- внаслідок випалювання у вогні гинуть гнізда з яйцями та молодняк звірів і птахів;

- через загибель у вогні бджіл та джмелів, врожай трав погіршується з року в рік;

- при згорянні однієї тонни рослинних залишків, у повітря виділяється біля 9 кг мікрочастинок диму, до складу яких входить низка раковинних сполук;

- про глибокі наслідки випалювання свідчить загрозлива статистика останніх років, щодо поширення алергічних та ракових хвороб, які виникають через такі заходи з «поліпшення сіножатей і пасовищ».

Стаття 77-1. Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає покарання за: самовільне випалювання рослинності або її залишків.

Випалювання стерні, луків, пасовищ із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, рослинності або її залишків... тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від 10 до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170-340 грн.) і на посадових осіб – від 50 до 70 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850-1190 грн.). Ті самі дії, вчинені в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, – тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від 20 до 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (340-620 грн.), на посадових осіб – від 70 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1190-1700 грн.).

Пам'ятаймо, дбайливе ставлення людей до лісу може звести появу пожеж до мінімуму.

ДП «Боринське лісове господарство».

Вітаємо

Районна профспілкова організація працівників освіти і науки щиро вітає з ювілеєм голову ПК Бітлянської ЗОШ І-ІІІ ст. – Аллу Миколаївну Ільницьку – і бажає їй міцного здоров'я – з роси і води, невичерпної життєвої енергії, Божої опіки на многі і благі літа.

Хай весни летять до Вас журавлями,

Щоб Ви не старіли ще довго з роками.

**Бажаєм удачі, добра і тепла,
Щоб всі негаразди згоріли дотла.**

Здоров'я і щастя ми зичим без ліку,

Радощів і довгого-довгого віку!

Педагогічний колектив Либохорської ЗОШ І-ІІІ ст. щиро вітає з 30-річчям від дня народження вчителя фізики та інформатики Михайла Івановича Іжика і бажає йому міцного здоров'я, успішної праці, здійснення добрих задумів і довголіття.

**Хай дороги стеляться крилато,
Будуть чисті, рівні, як струна.**

**А добро не обминає хату,
Як не обминає світ весна.**

Хай здоров'я, радість і достаток

**Сиплються Вам, як із вишні цвіт.
Хай малює доля з буднів свято,
А Господь дарує сотню літ!**

Дорогого, люблячого, турботливого і чуйного сина, жителя м. Турка, Бориса Зеновійовича Годованця, з 30-річчям від дня народження, який святкуватиме 3 квітня, вітають: дорога мама Руслана з чоловіком Іваном, сестра Світлана з чоловіком Орестом і племінником Артурчиком, любляча дружина Ірина з дочкою Андріаною і сином Едуардом, рідна бабуся Марія, брат Сергій та вся родина.

**Хай Бог Тебе оберігає
Від зла, хвороби і біди.**

**Хай ласку щедро посилає
Сьогодні, завтра і завжди!**

**Любові, злагоди й добра
У Бога ми благаєм,
Здоров'я, щастя й многих літ
Усі Тобі бажаєм.**

У зв'язку з капітальним ремонтом моста на 138 км дільниці Самбір-Сянки, з 12 по 17 квітня 2011р., проїзд під мостом автомобільної дороги Бориня-В.Яблунька тимчасово будуть перекривати. Проїзд автотранспортом буде здійснюватися з дозволу керівництва МБП-61.

Керівництво МБП-61.

Увага, конкурс!

Львівський обласний центр зайнятості, спільно з Клубом підприємців Львівської області, проводить обласний конкурс на звання «Кращий бізнес-план підприємницької діяльності».

У конкурсі беруть участь колишні безробітні, котрі за сприяння служби зайнятості отримали одноразову виплату допомоги з безробіття для започаткування підприємницької діяльності та проводять її у цей час.

Конкурс відбудуватиметься у три тури. Перший тур буде проходити у Турківському районному центрі зайнятості. Заявки на участь у конкурсі та бізнес-плани приймаються з 01. 04. 2011 р. до 15. 05. 2011 р. Переможці третього туру конкурсу будуть нагороджені грошовою винагородою.

За більш детальною інформацією звертатись у Турківський РЦЗ.

Славний ювілей

«ЛІТОПИС» ПРО ВЕЛИКОГО БОЙКА-ЮВІЛЯРА

З нагоди 150-річчя від дня народження видатного вченого, письменника і громадсько-політичного діяча І.Я. Франка, редакція журналу «Літопис Бойківщини» і її актив присвятили ювіляру цілий номер. Видання відкриває вступна стаття головного редактора – Ярослава Радевича-Винницького – «Великі Франкові роковини», в якій він стверджує, що це не тільки свято на рідній землі, а й торжество для українців у 70-ти країнах світу, де вони проживають.

У виданні вміщено багато статей. Так старший викладач Дрогобицького педуніверситету Мирослав Рудко у своїй праці «Премії ім. І.Франка» нагадав читачам, коли було засновано першу премію ім. І.Франка, а письменниця Ірина Вільде, за реалістичну повість «Метелики на шпильках», стала її першим лауреатом.

Кандидат філології Петро Іванишин, у статті «Ігри з Франком: антинаціонально й не по-науковому», розвін-

чує хибне уявлення історика Я.Грицака про Івана Франка як про вченого, філософа, письменника. Професор Леонід Тимошенко, у науковій праці «Чи потрібно «перейменувати Франка?», порушив питання про походження пращурів Франка (по батьківській лінії), зауваживши, що воно вимагає глибокого дослідження. Аспірант Володимир Вишинський, у дослідницькому доробку «В обшарах Франкової думки», вис-

вітлив його підхід до багатогранної реалістичної діяльності прогресивних діячів культури Заходу, їх достатність тут з українськими художниками слова. Заслужений вчитель України Петро Сов'як дав наукову оцінку «Лексиці бджільництва у поетичних творах І.Франка».

Іван Франко багато часу присвятив і перекладацькій роботі, і навіть писав свої твори іноземною мовою. Про це в «Літописі Бойківщини» стверджують науковці, викладачі Микола і Іван Зимомрі. Іван Пасемко конкретно зупиняється на його повісті «Лель і Полель» (польською). Автор підсилює свою публікацію цікавими відомостями щодо кандидидування Івана Франка на Нобелівську премію. Його кандидатура була запропонована доктором Йосипом

Застирлцем з Відня і підтримана доктором Гаральдом Герне з Ужали.

Історично-пізнавальною є праця старшого викладача педуніверситету Ярослава Комарницького «Обов'язок перед пам'яттю Івана Франка».

Читачі журналу багато візьмуть із вміщених у ньому доробків кандидата філології Олега Шалати «Іван Франко і Нормандська теорія», Володимира Галика «Краєзнавче дослідження Франка з історії Дрогобищини», викладача Андрія Петрика «Археологія Прикарпаття в дослідженнях Івана Франка», професора Романа Сов'яка «Іван Франко в житті і творчості Остапа Нержанківського» та багато інших.

Ювілейний номер «Літопису Бойківщини», присвячений 150-річчю Івана Франка, без сумніву, стане цінним посібником для викладачів, студентів, широко читачького загалу.

Йосип СОЗАНСЬКИЙ.

Гаряча лінія

СКОРИСТАЙТЕСЬ ПРАВОМ НА ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ

24 березня 2011 року у Турківському відділенні Старосамбірської МДП відбулась «гаряча лінія» з читачами газети «Бойківщина» на тему: «Коли виникає у громадян обов'язок подавати декларацію про доходи», Податкова звітність в електронному вигляді». Надавав відповіді завідувач сектору оподаткування фізичних осіб Володимир Баган. Деякі із основних запитань, порушених жителями Турківщини під час «гарячої лінії».

«Якщо наванчання дитини оплачує її нерідний батько (чоловік матері), то чи має він право на податковий кредит?»

- Згідно із Законом про податок з доходів фізичних осіб, до податкового кредиту може бути включено суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості середньої професійної або вищої форми навчання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення.

Членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення зазначеного Закону вважаються її батьки та батьки її чоловіка або дружини, її чоловік або дружина, діти як такої фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, у тому числі усиновлені ними діти.

Таким чином, якщо мати дитини перебуває з чоловіком у зареєстрованому, згідно із законом, шлюбі (незалежно від того, всиновлював він її дитину від іншого шлюбу чи ні), то така дитина вважається членом сім'ї першого ступеня споріднення з таким чоловіком, і при додержанні інших необхідних умов щодо нарахування податкового кредиту, такий чоловік має право на нарахування податкового кредиту за навчання нерідної дитини у вузі.

«Батьки розлучені, дитина проживає з матір'ю, а на-

вчання цієї дитини оплачує батько. Чи має право батько одержати податковий кредит на навчання своєї дитини?»

- Якщо батька не позбавлено батьківських прав та його дитину не всиновлено іншим платником податку (наприклад, новим чоловіком колишньої дружини), то, згідно з нормами цивільного законодавства, батько є членом сім'ї своєї дитини першого ступеня споріднення і має право на нарахування податкового кредиту, сплаченого за навчання дитини.

«Хто з батьків може скористатись правом на податковий кредит за навчання дитини, якщо квитанції на оплату оформлені частково на матір та батька?»

- Якщо плату за навчання дитини протягом звітного року здійснювали обидва батьки та в квитанціях зазначені їх дані, то з метою застосування норм Закону, такі квитанції є підтвердженням факту понесених витрат та кожен з них має право на податковий кредит за навчання дитини, але тільки в межах понесених окремо кожних з них витрат.

«Хто звільняється від подання річної декларації про доходи?»

- Відповідно до Закону України від 22.05.2003р. №889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб», звільняються від обов'язку подання декларації, незалежно від видів та сум отриманих доходів, платники податку, якщо вони;

- одержували доходи виключно від податкових агентів;

- є неповнолітніми або недієздатними особами і при цьому перебувають на повному утриманні інших осіб та/або держави, станом на кінець звітного податкового року;

- знаходяться під арештом або є затриманими чи засудженими до позбавлення волі, перебувають у полоні або ув'язнені на території інших держав, станом на кінець граничного строку подання декларації;

- перебувають у розшуку, станом на кінець звітного податкового періоду;

- перебувають на строковій військовій службі на кінець звітного податкового періоду.

Ігор ДЕЦ,
головний державний податковий інспектор МРР та ЗГ.

Актуальне інтерв'ю

ЩОБ БУВ ДОБРИЙ УРОЖАЙ — ПРО КАРТОПЛЮ ДБАЙ

З давніх-давен картоплю на Україні, й особливо в нашому карпатському регіоні, де досить примхливий, а іноді й суворі кліматичні умови, що не дозволяють вирощувати високоврожайні злакові культури, як на півдні чи сході, називають другим хлібом. Проте за останні десятиліття і її врожайність стає все нижчою, а часто й катастрофічно низькою. Часто господар, висадивши три чи чотири центнери бульб, заледве збирає те, що затратив на насіння. А були роки, коли з одного посадженого центнера, збирали до семи-восьми і навіть десяти. Причин такої неврожайності є багато, але основною вчені вважають відсутність наукового, селекційного підходу у вирощуванні цієї популярної й незамінної культури. Втім, селяни і раді б прислухатися до порад фахівців, але де ж їх взяти? В районі ніхто цією проблематикою предметно не займається. Зваживши на такий безперспективний стан речей, голова ради роботодавців Турківщини, відомий підприємець Оксана Кузьмич запросила в своє рідне село Ясінку науковців, які готові поділитися своїми розробками. Нещодавно вони вже побували в цьому населеному пункті, зустрілися з ініціативними господарями, зробивши перший крок до співпраці. В село уже навіть завезено насіння високоврожайної, елітної картоплі «Легенда».

Щоб популяризувати й, можливо, зацікавити цими добрим починаннями широкий загал, ми запросили до розмови завідувача лабораторії картоплярства Інституту землеробства і тваринництва західного регіону НААН України, кандидата сільськогосподарських наук Романа Ільчука, який побував у Ясінці, й попросили розповісти, як правильно підготувати бульби до садіння, вибрати ділянку, тим більше, що дана тема зараз є досить актуальною.

- Отже, Романе Василювичу, як правильно підібрати бульби для садіння?

- Почну з того, що вони мають бути здорові, без пошкоджень, не уражені хворобами й шкідниками, повинні відповідати сорту за формою, забарвленням шкірки і м'якуша. Розпочинати відбір слід ще до збирання врожаю. Кущі, з яких відбиратимете насіння бульб, мають бути добре розвинутими, не пошкоджені хворобами й шкідниками.

- Часто господарі сперечаються, які за розміром бульби краще садити?

- Наука каже, що найкраще висаджувати середні бульби — масою 60-80 г, тобто розміром в куряче яйце. Добре садити й половинки 1/3 або 1/4 крупних бульб, масою від 25 до 50 г. Висаджують і дрібні бульби, але більш згущено. Від них і частинок великих бульб, в урожай, буває велика кількість крупних бульб, а від крупних — більше середніх і дрібних. Садити бажано бульби однакового розміру, щоб одержати рівномірні сходи і одночасно розпочати збирання врожаю.

- А як розрахувати кількість садивних бульб?

- Щільність розміщення насінних бульб на площі залежить від їх розміру. Чим дрібніші бульби, тим більше їх висаджують на ділянці. Для бульб, масою 20-30 г, площа живлення повинна становити 60х20 см, масою 50-60 г — 60х30 см, тобто у першому разі на 10м² потрібно мати 83-85 бульб, або 2 кг, у другому — 55 штук, або 3 кг. Тепер, користуючись таким розрахунком, визначимо кількість садивного матеріалу для вашого городу. На одну сотку (0,01 га) залежно від маси бульб, треба мати їх 20-30 кг. На 10 соток -200-300 кг.

- Розкажіть, будь ласка, про оптимальні умови для проростання.

- Щоб сходи з'явилися вчасно, картопля не потребує високої вологості ґрунту, великих запасів поживних речовин. У бульбах містяться достатні їх запаси. Єдине, що їй потрібно — це оптимальна температура ґрунту +6-8°C. Якщо бульби пророснені, вони можуть дати сходи й при значно нижчій температурі (+ 3-4°C). Пророснені бульби загортають на меншу глибину — 3-4 см. Після підгортання кущів загальна глибина не повинна перевищувати 6-7

см від поверхні ґрунту. Потрібно потурбуватися і про те, щоб шар ґрунту над бульбами був рихлим, особливо після дощів

- Тут доречно запитати, яким способом готують бульби до садіння?

- Передусім їх перебирають, калібрують. Залежно від умов, пророщують або проводять тепловий обігрів. Після пророщування видаляють бульби з ниткоподібними паростками, непророслі, з ознаками хвороби.

Наступні заходи — обпудрювання фунгіцидами. Замочування або обприскування розчинами мінеральних добрив, мікродобрив, регуляторів та стимуляторів росту. Витримування бульб на освітленому сонцем місці сприяє нагромадженню в них соланіну, який захищає бульби від ураження збудниками хвороб у період від садіння до появи сходів.

Ще один захід підготовки до садіння — розрізування бульб на частини з обробкою зрізів фізіологічно активними речовинами, які сприяють швидкому загоюванню поранень.

Розумію, що не кожен картопляр має можливість придбати необхідні засоби для обробки посадкового матеріалу. Тому хотілося б у цьому випадку порекомендувати для обробки деревний попіл. Останній є дуже хорошим антисептичним засобом, особливо для різаної картоплі, а також добрим додатком і стимулятором росту. Відомо, що до складу попелу входять: калій, фосфор та багато мікроелементів, зокрема бор, тобто це — полімікродобриво.

За кілька днів або перед самим садінням насіння бульби обпилюють попелом, з розрахунку 0,5 кг на 100 кг бульб, завдяки чому швидше з'являються сходи, на 10-15% підвищується врожай. Крім того, збільшується вміст крохмалю в бульбах.

При різанні картоплі рекомендується кожен зріз притрусити деревним попелом, що сприятиме швидкому загоюванню надрізів.

- Цікаво, а як правильно пророщувати насінну картоплю?

- Завдяки цьому заходу, врожай картоплі можна одержати на 7-8 днів раніше. Воно

збільшує кількість розвинутих стебел на 10% порівняно з їх наявністю в кращих з не пророщених бульб.

Існує кілька способів пророщування: на світлі, у вологому приміщенні, в темноті.

Одним із найпростіших способів — пророщування картоплі у поліетиленових мішках. Бульби освітлюються в них рівномірно з усіх боків. Ширина мішка -28, довжина -135 см. По всій довжині, через кожних 15 см, роблять отвори, діаметром 1-1,5 см, через які в мішок надходить повітря та виділяється вуглекислий газ, що утворюється внаслідок дихання бульби.

Не рекомендують заповнювати мішки доверху. Слід залишити 1/3 їх порожньою. У мішках вміщується 12-15 кг бульб. Мішки виставляють у світлому теплом приміщенні й витримують 30-35 днів.

За час пророщування на паростках з'являється добре розвинута коренева система, тому треба обережно висаджувати бульби, щоб не пошкодити паростки. Якщо у вас нема освітлених приміщень, можна з успіхом використати комори або будь-які господарські приміщення. Бульби розкладають у ящики або на стелажах тонким шаром, температуру підтримують в межах 16-18°C і стежать, щоб паростки були не довшими 2,5-3 см. Дуже крихітні паростки швидко обламуються, тому перекидають їх в іншу тару або забирати під час садіння слід обережно.

Якщо ви не встигли проростити бульб, справу ще можна поправити. Варто зробити тепловий обігрів бульби, і це теж забезпечить успіх. Прогрівують їх в ящиках при температурі 20°C протягом 5 днів. На бульбах можуть з'явитися дрібні, завдовжки 2мм, паростки.

У теплу сонячну погоду бульби прогрівають на повітрі. Щоб підняти температуру, їх змочують підігретою водою і вкривають матами або брезентом. Після обігрівання їх треба охолодити до температури ґрунту і висадити.

- І наостанок, на Вашу думку, де найкраще розміщувати ділянку під картоплю?

- При вирощуванні на городах зернових культур і багаторічних трав, картоплю розміщують після них. З овочевих культур кращі попередники для неї — капуста, цибуля, огірок, квасоля, горох. Не рекомендують висаджувати її після помідора та баклажана, бо після них у ґрунті нагромаджуються однотипні хвороби та шкідники.

Розмовляв
Василь ВАСИЛЬКІВ.